

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PART POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyesületi tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér. Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
B E T E G H P Á L
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szög 6 fillér, azon felül 4 fillér, magánhirdetsek négyzet om. 8 fillér, többzori köztársasági 6 fillér. Nyit-tér so a K. Dijkak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kiöring 10,489. szám

Egyedüli kibontakozás.

Irta: **Dr P. Ábrahám Dezső**, orsz. képviselő.

Minél tovább húzódik a váltság, annál bizonyosabbá lesz, hogy a függetlenségi párt nélkül vagy éppen ennek akarata ellenére a helyzet megoldására gondolni sem lehet.

A függetlenségi párt pedig ezúttal nem akar és nem akarnak egyebet, mint programja jelenleg megvalósítható részleteinek keresztülvitelét. Kétségen felül áll, hogy e részletek között első helyen áll az önálló bank kérdése.

A nemzet és királya között évekként előbb felmerült ellentétek kiinduló pontját a katonai kérdések képezték. Nem mi idéztük fel, bár a nemzeti vágyak megvalósítását soha szem előtt nem tévesztettük — nem mi hoztuk szőnyegre a már Széll Kálmán alatt tervbe vett létszám emelést — nem mi vittük kenyértörésre a dolgot, nem a mi jószántunkból támadt fel a nemzeti ellenállás s nem a mi akaratunkból hangzott el achlopyi „soha”.

Az ország függetlenségét és gazdasági jólétét elsősorban szíven viselő függetlenségi párt megfordította küzdelmeinek sorozatát.

Taktikát változtatott, hogy céljait hamarabb és biztosabban elérhesse.

A katonai kérdéseket egyelőre függőben hagyta. Megakartta építeni az alapját a közjogilag független Magyarországnak, ez az alap pedig csak a gazdasági megerősödésben nyilvánulhat meg.

Első lépését tehát pénzügyi függetlenségünk megteremtésében látja a párt. Teljes reménnyel és joggal mehetett a legszélsőbb harcra az önálló magyar nemzeti bankért. Jogosította erre a királyi ígéret és kötelezte a nemzet iránti kötelező.

Előttünk azonban már semmi sem csodálatos. Midőn azt hittük, hogy az osztrákokkal kötött gazdasági szerződésben hozott áldozatokkal ez irányban szabad kezét biztosítottunk magunknak, most újból harcolnunk kell legkétségtelegebb jogainkért.

Az osztrák perfidia sem tudta magát megtagadni.

A korona felséges viselője saját személyében nem kívánt akadályokat gördíteni, de szorította volna s egyelőre ma is szeretné, ha az osztrákokkal

egyértelműen tudtuk volna e most már politikai kérdéssé vált gazdasági kérdést megoldani.

A nagyhatalmi hóbort, mely a szerencsétlen szerb bonyodalommal a németek jóvoltából Ausztria fejébe kergette a vért, különösen azonban már évszázadokon keresztül megnyilvánult kapzsiság és szipolyozási vágy utjában állott a becsületes és méltányos megoldásnak.

Erre most már nekünk ultimátummal kell felelnünk.

Meg kell mutatnunk, hogy a monarchia hatalmi súlypontja csakis az egységes Magyarországnak található fel. Meg kell értenünk az összmonarchia régén lidércfennnyé vált eszméjében kéjelgő Luegeristáknak, hogy a német szövetségstárs csak minket magyarokat becsült meg, midőn egységesnek tekintette az osztrák-magyar monarchiát s midőn e szövetség értékét méltányolva, a legközelebbi európai bonyodalomban Ferencz Józsefnek segédkezet nyújtott. Ha Ausztriában nem tudják, vagy nem akarják meglátni, hogy a nagy német politika nem a züllött, nem a szétdarabolt, nem a nemzetiségeiben örökösen marakodó osztrák tartományok erejére, hanem az erős és kielégített Magyarországra számít, akkor nekünk kell egységes és megalkuvást nem tűrő magatartásunkkal bebizonyítani, hogy az Aesopus oroszán börtől nem félünk, mert kihallatszik az ordítás alóla.

A zágrábi kirándulások, a trónörökös személyének olyan célzatos és hazugszínben odaállítása, mintha ő a magyar nemzeti politika ellen volna, utolsó ütő kártyái voltak tisztelt ellenfeleinknek; mert a világ hamar meg fog győződni, hogy hamis kártyásokkal állottunk szemben.

Ha még eddig az ugynevezett békés megértés politikájának a csődje be nem igazolódott, most már mindenki láthatja, hogy egyedül a legerélyesebb magyar politika vezethet ki az áldatlan állapotból.

Ezt az irányt pedig csakis a függetlenségi párt valósíthatja meg.

Minden egyéb pártalakulás, legyen az fuzió, vagy a jelenlegi pártok koalíciójának újrabrödése, csak további keserű tapasztalatokra vezetné a nemzetet.

A függetlenségi pártnak át kell venni a kormányzást összes nehézségeivel és előnyeivel. Át kell venni azon feltétellel, hogy az önálló ban-

kot 1911-re megvalósítja, előkészíti az ország másirányú gazdasági függetlenségét is, demokratikus, de azért feltétlenül nemzeti alapon megalkotja a választói jog reformját, ha a katonai kérdések az új választási alapon megejtendő választások előtt napirendre kerülnek, megfelelő nemzeti igények érvényesítése mellett nem zárkozik el a hadsereg erősítésétől, de szívesen belemegy abba is, hogy a katonai kérdéseket az új parlament oldja meg.

A kormány alakításnak, a nemzet vezetésének feladatát elvállalja a párt s el is kell vállalnia — nem egyéni érvényesülések kielégítése végett, hanem azért, mert az ország minden rétegében gyakorlatilag is érvényre kell juttatni a függetlenségi eszméket, meg kell erősíteni a nemzetet a későbbi harcokra is, hogy diadalmasan megállhassa helyét, midőn az idők teljessége elérkezik.

Hogy ez a kibontakozás létezik, hogy ez be is fog következni minden osztrák erőlködés ellenére, ez több mint bizonyos.

Biztosítja ezt idebenn a nemzet felfogása és akarata, — de biztosítják elsősorban a külpolitikai viszonyok, hol a nagy leszámolás csak elhalasztott, de megoldást nem nyert, — biztosítja ezt monarchiánk egyedül megbízható szövetségese a nagy Németbirodalom, ahol végzetes szerencsétlenségnek tartanak Magyarországot elkeserítését.

Olvassák el csak tisztelt szomszédaink az elfogulatlan külföldi lapok felfogását a magyar válságról, s be fogják látni, hogy ezen riadók hangja mégis messzebb fog hallatszani, mint az osztrák malmok alatti nád-sipok hamis nótája, amely csak a malom alatti politikusok romlott hallását elégíti ki.

Soha kedvezőbb bel- és külföldi politikai viszonyok nem állottak fent a magyar igények érvényesítésére s egyedül rajtunk áll azok megvalósítása is.

POLITIKA.

A debreceni bankgyűlés.

Három északkeleti magyar város és tizenegy vármegye, tehát egy ország rész foglalt állást vasárnap az önálló magyar bank felállítására mellett Debreczenben, a magyarság e nevezetes metropolisában.

Az országgyűlési képviselők egész seregén kívül Magyarország egész északkeleti része hirdette, hogy a jegybank oly nélkülözhetetlen kelléke a gazdasági fejlődésnek, amelyről

semmiféle nemzet sem mondhat le, még ha annak biztosítása, felállítására, megerősítése áldozatba is kerül.

Az elhangzott megyerző beszédek és üdvözlő táviratok felolvasása után, Juhász-Nagy Sándor párttitkár következő határozati javaslatát terjesztette elő és fogadták el egyértelmű lelkességgel:

Debreczen szabad királyi város, Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város és Szatmárnémeti szabad királyi város, továbbá Hajdu, Bihar, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Marmaros, Ugocsa, Ung, Bereg, Borsod és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék törvényhatósági területén levő választókerületek közönségének Debreczenben 1909. évi október hó 31-én tartott négygyűlése megingathatatlanul meg van arról győződve, hogy Magyarország állami függetlenségének egyik legfontosabb alapfeltétele a gazdasági önállóság. Mindaddig, míg hazánk a teljesen ellenétes gazdasági érdekű Ausztriával egységes vámtérületet alkot, iparunk erőteljes fejlődésnek nem indulhat, s az egyoldalú termelés bajjaival küzdve, a mindinkább növekvő terhek alatt roskadozva, nemzetünk termékszükségletét fokozódó kulturális igényeit művelt és szabad európai államhoz méltó mértékben ki nem elégíthetjük és az ország népének jólétét nem biztosíthatjuk és nem fejleszthetjük. Ebben a helyzetben a magyar nemzet életbevágó érdekeit egyedül az osztrák államtól való gazdasági különválás alakjában lehet megvédelmezni. A vámközösségnek az 1917. év végével a fennálló szerződés szerint lehetségessé váló megszüntetése előtt azonban a törvény biztosítja az országnak az a jogát, hogy az önálló jegybankot 1911. január 1-ére felállítsa. Ettől a jogától a nemzet annál kevésbé állhat el és megvalósításának elodázását annál kevésbé engedheti meg, mert nem lehet kétség aziránt, hogy általában egész gazdasági, de különösen ipari és kereskedelmi fejlődésünk, elmaradottságunk egyik legfőbb oka, hogy nincs önálló nemzeti bankunk. A hatalmas ipari fejlettségnek örvendő Ausztria hitelgyeinek kielégítésére hivatott közös bank nem istápolja ugyanazon arányban az osztrák ipari termelés érdekeivel meg nem egyező, a fejlődés kezdetleges állapotában pedig fokozott támogatást igénylő magyar ipar és kereskedelem érdekeit. Az önálló magyar nemzeti jegybank felállításával azonban elérjük hitelgyeünk teljes függetlenségét és ezzel a vámközösségnek 1917-ben bekövetkező megszüntetéséig az anyagi megerősödésnek olyan forrásai nyílnak meg előttünk, amelyeknek segítségével a teljes gazdasági felszabadulás számbavehető rázkódás nélkül keresztülvihető. Eppen azért szilárdan ragaszkodnunk kell az önálló magyar jegybanknak a törvényben megszabott határidőre való felállításához. Mint-hogy pedig az országgyűlés képviselőházának többsége programjához híven és a nemzet közvéleménye is ugyanezen követelés alapján áll: a négygyűlés az országgyűlés képviselőházában feliratot intéz, amelyben az önálló jegybanknak 1911. január 1-re leendő felállítására céljából szükséges törvényhozási intézkedések haladéktalan megtételét kéri.

A székely körvasut megnyitása.

A székely körvasutat ünnepélyesen megnyitották. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter képviselőjében Szerényi József államtitkár vett részt az ünnepségen, melyet Maros-Vásárhelyen fejeztek be. Az államtitkár Brassótól kezdve az egész vasut mentén diadalutat tett meg Maros-Vásárhelyig, hol dr. Bernády György polgármester üdvözölte a miniszter képviselőjét és mint munkás államtitkárt, valamint a város diszpolgárát. Az államtitkár Ugron Gábor főispán négyes fogatán vonult be a városba és az ipariskolát tekintette meg, majd a vármegye székházában Hofbauer Aurél h. polgármester fogadta. Azután látogatásokat tett a város előkelőségeinél. Délután dr. Bernády György polgármester fényes tea-délutánt rendezett tiszteletére. Később pedig a Transsylvania-szálló szobáiban a tisztelgő küldöttségeket fogadta.

Elsőnek ifj. Ugron Gábor főispán a város és vármegye egyesített küldöttségét vezette az államtitkárhoz, aki az üdvözlő beszédre ezeket mondotta:

Az a mű, melyet a város és vármegye lakossága a most megnyitott vasutban bír, nagy jelentőségűt a kultur feladatokban bírja. A városok fejlődésének speciális feladata: magához vonzani a vidékeket s kulturális erejével a kultura világosság és áldást hozó sugarait átterjeszteni a vidéki körzetekre. A városoknak speciálisan nálunk a nemzeti konszolidáció alapját kell képeznie. Ezt a kulturális feladatot a tisztviselői kar elsősorban képviseli és én örömmel látom, hogy ebben a feladatban ez a tisztviselői kar feladata magaslatán áll. Egy futó pillantást vetve ennek a városnak s vármegyének fejlődésére, tanubizonyoságot tehetek arról, hogy itt a tisztviselők kötelességüket szeretettel, mondhatom magasztosan teljesítik. Itt e városban, ebben az amerikai, igazán meglepő fejlődésben az az összhang nyilvánul meg, amely a tisztviselői kar és a polgárság összhangban levő munkáját dicséri. Fogadják köszönetemet miniszterem és a magam nevében s legyenek meggyőződve arról, hogy bárhová állít is az élet, tudni fogom mindig kötelességemet a székely néppel s ezzel a székely fővárossal szemben.

A kereskedelmi és iparkamara küldöttségét Tauszik B. Hugó, a székely kamara érdemes elnöke vezette az államtitkár elé. Üdvözlő beszédében megemlékezett a székely kereskedelmi kamara érdemeiről, a mely testület nem szünt meg lankadatlan buzgalommal sürgetni a vasut építését. Kifejezést adott a kamara abbéli kérésének, hogy építtessék ki az aranyosgyéres-keczi kiterő s közvetlen vonatok indíttassanak. Fontos érdekűnek tartja a székelyudvarhely-csiki vonalrész kiépítését. Kérte az államtitkárt, hogy a kamara háláját és köszönetét tolmácsolja Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek. Az államtitkár a következőben válaszolt:

Azok között, akiknek a székely körvasut megnyitása felett igazán okuk van örövendeni, kevesen lesz-

nek olyanok, mint éppen a keresk. és iparkamara. Ez a testület csaknem két évtizeden keresztül lankadatlan buzgalommal sürgette a kiépítést s addig kopogtatott ajtórajtóra, amíg meghallották kérését. A kérés valóra vált, a mű befejezést nyert. Ez a mű korszakalkotónak mondható a székely nép fejlődésének történetében, hogy eredményeket értünk el, abban nagy része van a kamarának. Munkám közegette többször tapasztaltam a kamara jóindulatu támogatását s azt köszönettel viszonozom. Én büszkén vallom és érzem magamat a magyar ipar és kereskedelem zászlóhordójának, ennek szolgálatában forrottunk mi egygyé és a zászlót nem fogjuk elhagyni. Önök egy megművelten talajon kezdtétek meg annak idején munkájukat. Itt az a feladat vár reánk, hogy az ipari és gazdasági érdekek iránti érzéket fokozzuk s ezt a szellemet az ipar és kereskedelem szolgálatába kell állítanunk. A kormány nagy jelentőségű alkotásokkal az ipariskola és tanonciskola létesítésével sietett az önök segítségére. Mindkét alkotás jelentősége országos, mert ez a két intézmény van hivatva az ipar és kereskedelem szolgálatára altiszteket nevelni, hogy majdan ezzel a jól felszerelt altisztektől vezetett hadsereggel nyerjük meg a nagy gazdasági csatát. Ebben a törekvésben harcoljunk együtt, én az önöké vagyok. (Szünni nem akaró éljenzs.)

Lényeges, megemlékezésre érdemes választ adott az államtitkár Dr. Koós Mihály miniszteri titkárnak, a székely kirendeltség vezetőjének, aki szintén tisztelgett nála. Kedélyesen jegyezte meg az államtitkár, hogy egy nagy baj van: elválasztották a földmívelést a kereskedelemtől. Kapcsolják össze — ugymond — ezt az iparral és kereskedelemmel s akkor sokkal szebb eredményeket érünk el.

Ezeken kívül a tisztelgések egész sorozata volt, a melyek után az estebéd következett. Itt Szerényi államtitkár a reá és Kossuth Ferenc miniszterre mondott lelkes hangú pohárköszöntők után, megemlékezett Lukács Béla volt keresk. miniszteréről, aki mint államférfi első sorban érdemelt elismerést a körvasut kezdeményezéséért.

A magunk részéről pedig Borsó Soma bátyánkra mondunk hálás köszöntőt, akiről a körvasutások megelégedtek, de akinek eszméje pedig minden igaz székely szívében él és előbb-utóbb meg fog valósulni. Az lesz majd az igazi székely nemzeti ünnep...

A mezőgazdasági szövetkezes ügye Angliában.*

Irta: György Endre.

Elő pillanatra fellütnök látszik, hogy a szövetkezes ügye, mely diadalmas útjára éppen Angliából indult ki s legfényesebb diadalait ott aratta és aratja, aránylag oly csekély mértékben ragadta meg az angol gazdaközönség érdeklődését.

* Mutatvány „Mezőgazdasági Képek Angolországból” cím alatt Szilassy Zoltán szerkesztésében megjelent műből. (Megrendelhető „Patria” irodalmi vállalatnál Budapest.)

De más az ipari, főleg gyári munkás gazdasági helyzete, mint a gazdáké. Ezer és ezer hasonló életfoglalkozású, hasonló műveltségű és érdekű ember együttélése feltétlenül megteremti előbb vagy utóbb azokat a csatornákat, amelyeken át kielégítésre találnak szükségletei, míg különálló törekvések, különböző műveltségű és egymástól távoléló emberek együttes igyekezete igen nehezen valószínűsíthető meg sikerrel.

A nagybirtok közös érdekei politikai szövetet kaptak biztató módon Angliában; a közép és kisebb birtokososztály, amelyet érdekei és szükségletei reá utalnának a szervezkedésre, Angliában nincs; a bér-
lők, kik ezek helyét foglalják el, rendszeren tökével bíró, üzleti nevelésben részesült emberek; a mezőgazdasági munkás pedig egymástól elzárkozott volta miatt sikeres akciót — kivételes alkalmaktól eltekintve — a dolog természete szerint nem tud állandóan fenntartani.

Azon erkölcsi, vagy politikai érdekek, amelyek a földmívelést egyesíteni hivatják, kitűnően vannak képviselve Angliában. A gazdatársadalom közel négyszázra terjedő gazdaegyesületben, vagy gazdakamarában van szervezve, amelyek közt a legrégebb a Royal (egyidejű a mi O. M. G. E.-nkkel), de azért a gazdasági egyesületek együttes működése nem abban, hanem a Central Chamberben nyilvánul meg. Ezen Central Chamber tagjai a vidéki gazdasági egyesületek küldöttei, kiegészítve néhány egyéni taggal. A legújabb időben a Central Landholders Association a politikai kérdéseknek állandó képviselőtérre alakult meg.

Természetes, hogy a tisztán gazdasági érdekekből való tömörülés szükségének érzete is hamar napirendre került az angol gazdatársadalomban. A Dániában, később Sir Horace Plunkett lelkes vezetése alatt Irlandban elért csodás eredmények felkeltették az angol gazdák figyelmét is, főleg a gazdasági depresszió szomorú idejében a szövetkezés iránt. Lord Winchester megalkotta a gazdasági uniót, mely ősanija volt a német „Bünd der Landwirte”-nek s így a magyar gazdaszövetségnek is, mely azonban védvamos alapra helyezkedvén, sikerre nem vezetett. Szintén ő alapította meg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetéhez hasonló terményellátási társaságot, melyet a gazdák közönsége és részben rosszhiszámúsága buktatott el. Az ő halála után — főleg a Central Chamber 1891—1893-iki működése és agitációja folytán — végre 1890-ben az unió atalakult a Britisch Agricultural Organisation Societyvá, mely az angol mezőgazdasági szövetkezet erkölcsi pontjává lett. Ezen társaság kötelekébe tartozott 1907. év végén 114 értékesítő és beszerző, 11 tejjgazdasági, 15 hitel, 13 kisbirtok szervező, 12 vegyes társaság és 2 szövetség, összesen 167 társaság. Ez a társaság szervezett együttesen az irlandi és skót szervezési társaságokkal egy közös vállalatot a vétel és beszerzésre és egy központi szövetkezeti bankot, valamint a gazdák biztosító szövetkezetét is. Az üzleti forgalom mintegy 200.000 font sterlinget tett ki.

A szövetkezetek sikere nagy mértékben csaknem kizárólag az együtt lakástól függ. A gyári munkás együtt lakik a szövetkezett gazdák külön-külön. A szövetkezetek áldása annál nagyobb, minél elmaradottabb a szövetkező anyagilag és értelmileg. Az angol farmer rendszeren jó anyagi viszonyok közt él és ügyes üzletember. A szövetkezet főhaszna a távol piacok felkeresésében van, vételnél és eladásnál. Az angol gazda küszöbénél éri úgy eladási, mint vételi piacait. Amellett nem kell azt sem elfeledni, hogy az angol gazda csak kis töredékét képezi a népességnek; és végül azt a csodálatos tény, hogy a gazdasági viszonyok éppen a nagy szakszerűség és intenzitás miatt sehol sem annyira elütők, mint Angliában. Ezek mind igen egyszerű és világos okok arra, hogy a szövetkezeti ügy lassu haladását indokolják. A hitel dolgában alig van oka, a piacok felkeresésében alig van szüksége az angol farmernek a szövetkezés előnyeire igénybe venni. Kezében vannak azok szövetkezés nélkül is; az azon kívül eső dolgok legfőbbjének pedig meg van a maga speciális társasága, a melyben érdekeit nagyobb súlylyal érvényesítheti. Csak a legújabb reformok kezdik megteremteni azt az osztályt, melynek a szövetkezeti szervezkedésre a legnagyobb szüksége van, t. i. a kisbirtokos és a kisbérő osztályt. Öntudatában van ennek az angol gazdaközönség. Ugy a kormány, mint a gazdatársadalom ismételve figyelmeztetnek arra, hogy életre való kisgazda osztály alakítását nem lehet elképzelni sem a szövetkezeti eszme közreműködése nélkül.

A Smal Holding törvények adják meg nagyobb mértékben az anyagot erre. Böles előrelátással gondoskodik e törvény arról, hogy a szövetkezetek, már a kisbirtok bölesőjénél jelen lehessenek, az egységes vezetést mindjárt kezdettől fogva gyakorolhassák, sőt legújában éppen ezen cél tekintetéből az Agricultural Organisation Society némi kormánysegélyt is nyer. Tényleg a társaság már 1907. folyamán 75-ig szövetkezeti kisbirtokos együletet vett munkába a siker kilátásával. Szembeszökőleg egészen új tere nyílik meg a mezőgazdasági szövetkezés ügyének Angliában, ha a kisgazda számottevő tényező lesz a közéletben.

Az európai szárazföld és Irland viszonyai egyaránt igazolják, hogy ezen osztály életbentartása úgy, hogy a nemzeti igényeknek megfelelően, a szövetkezeti élet fellendülése feltétlenül szükséges s ha e közreműködés már a kezdetnél biztosítható, a megerősödés sokkal biztosabban remélhető.

— Uj kirendeltségi megbizott.

Székelyhidy Viktor, a székelyföldi miniszteri kirendeltség Udvarhelymegyei megbizottja — mint értesülünk — kedden reggel városunkba érkezett, hogy érdemes elődjétől Dörner Bélától a kirendeltségi ügyeket hivatalosan átvegye. Személyesen még nincs szerencsénk ismerni az új kirendeltségi megbizottat, de más vármegyékben végzett munkálkodása, székely gazdasági életünknek fellendítését biztosítani hivatottnak mutatkozik.

HIREK.

Hihetetlen hírek.

mondják, hogy a toronyóra pontosan jár;

mondják, hogy a divatból törlünk Budapesten is leckét vehetnek;

mondják, hogy jámbor vicinálisunk a héten egy-egy állomáson husz percig nem pauzált;

mondják, hogy a székely körvasut Udvarhelyvármegyére rendkívül áldásos;

mondják, hogy városunk intézőkörei azért fohászkodnak napi imáikban, nehogy tovább építsék vasutunkat;

mondják, hogy nálunk nem a 67-esek csinálják a függetlenségi politikát;

mondják, hogy az önálló bank mellett való színleges állásfoglalás — ezidő szerint — némelyeknek igen hasznos befektetés;

mondják, hogy a marhahús ára azért szállt le, mert nálunk igen sok ökör van.

E hírek valódiságáért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

— **Halottak napját** az idén is kegyelettel ülték meg. A temetőben reggeltől estig nagy sokaság zarándokolt. Este pedig kigyultak a kegyelet mécei és megvilágították a halottak birodalmát, melyet e napra pazar bőkezűséggel díszítettek fel. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter is felkereste a székesfővárosban titkára Pallay Sándor dr. kíséretében a kerepesi temetőt, hol a maga és testvére Kossuth Lajos Tódor nevében koszorút tett le édes atyja és Ruttkayné Kossuth Lujza sírjára.

Népgyűlés az önálló bankért.

Ugy értesülünk, hogy az önálló magyar jegybanknak 1911-re való föllétele érdekében Székelyudvarhelyt is folyó hó 14-én (vasárnap) népgyűlés lesz. Erre vonatkozólag már hetek óta folynak a különböző értekezletek és megbeszélések anélkül, hogy az arra hivatottak szélesebb köröket is bevonni igyekeztek volna. A magyar jegybank ügye mindenkit érdekel és annak kivívása körül minél szélesebb akciót, szükséges megindítani. Az ilyen dolgokat egy néhány ember önmagának nem vindikálhatja, mert a népgyűlésben annál jobb, minél többen résztvesznek. Azért tehát ne tessék az értekezletekről arra hivatott egyéneket *véletlenül* vagy *készen* kifelejteni és azután úgy tüntetni fel, mintha csupán egy néhány — a nemzeti ellenállás idején igen különösen viselkedett — egyénben volna meg e városban az önálló jegybank felállítására iránti vágyakozás. Valamit megcsinálni egészen jól, vagy sehogy sem. A félmunka eredményt nem hozhat. Ezt ajánljuk az intézők figyelmébe, míg nem késő.

— **Az agyagfalvi székely-emlék** ügye a megvalósulás felé közelget. *Hargita* Nándor szobrász, a székelyudvarhelyi állami kö- és agyagipari szakiskola művész igazgatója, igen csinos kivitelű miniatűr emléket tervezett és állított fel az intézet igazgatói szobájában. A kiváló művészi érzékre valló tervezetet alkalmunk volt megsejteni és bátran elmondhatjuk, hogy az eredeti kivitel esetén, teljesen alkalmas lenne

a székely nemzetnek az agyagfalvi réthez fűződő, történelmi nevezetességű érzelmeihez és dicsőséges hazafiúi ténykedéséhez. Az emlékmű 9 méter magasra és 5.75 méter szélességre van tervezve. Erdélyrészi anyagokból előállítva. Az öt székely vármegyét: Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Tordaaranyos- és Udvarhelyvármegyét öt egymásból kifolyó oszlop allegorizálja, mint a székelység együttes erősségét, egyetértését. Talapzatán az öt székely vármegye ősi címere látható, míg a tetőzetet befejezésül kővánkoson szent István bronzból öntendő koronája ékesíti. Az alépitmény kemény kőből, ciklops fallal, babér bronzdíszítványokkal a két első sarkon, a székelység dicsőségét jelképezi. Dícséretre nem szoruló áldozatkész munkát végzett Hargita igazgató és valóban érdemes rá, hogy az emlékmű végrehajtó bizottsága ötlet bízta meg a nagyarányú mű kivitelével. A tervezetet a művész igazgató készséggel megmutatja az érdeklődő közönségnek.

— **Valasztmányi ülés.** A székelyudvarhelyi jótékony Nőegyesület választmánya ma (csütörtökön) d. u. 4 órakor a vármegyeház kistermében ülést tart, melyre a tagokat ezúton is meghívja az elnökség.

— **Az unitárius lelkész beiktatása.** Bölöni Vilmos újonnan kinevezett unitárius lelkész ma délutáni vonatral érkezik városunkba s az állomáson Gotthárd János polgármester fogja üdvözölni. Beiktatása vasárnap d. e. 10 órakor lesz a Bethlen-utcai unitárius templomban, hol a beiktatását Kisgyörgy Sándor udvarhelyi esperes fogja végezni s ez alkalommal tartja az új lelkész beiktató beszédét is. Délután 1 órakor közebb lesz a Barkóczy-fele vendéglőben.

— **Deportált székelyek Amerikában.** A clevelandi „Szabadság” című napilapban olvassuk, hogy az ellislandi bevándorlási hatóság vizsgáló bírósága, mely a bevándorlókat szigorú vizsgálat alá veszi, több udvarhelymegyei székelynek megakadályozta az Amerika földjére való lépést. Ezekre vonatkozólag így ír a nevezett lap: Az udvarhelymegyei Nagygalamfalváról érkezett ide a 38 éves Simó István 17 éves Simó Juli nevű unokahuga társaságában, hogy unokaöcséséhez, azaz a lány fivéréhez utazzanak Chicagoba. Simó Elek, a leány fivére Chicagóban a Monor Ave. 6534 szám alatt lakik. A bíróság visszatartotta őket, mivel az orvosok a leány ellen golyva miatt állítottak ki bizonyítványt. Ha Simó Elek affidavitot küld be, hogy nővéreért jótállást vállal, úgy mindkettőjüket ki fogják bocsátani. A 47 éves Lőrinc László az udvarhelymegyei Kápolnáfaluból érkezett ide a Kárpátiával, hogy barátjához, Benedek Mihályhoz utazzon Jolietbe, Ill., ki ott a Clin tou St. 1518 szám alatt lakik. Tekintve előhaladott korára, a vizsgáló bíróság csak akkor bocsátja ki, ha a nevezett érte jótállást vállal.

— **Kérés.** A helybeli jótékony nőegyesület a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmából ez évben is gondoskodni fog a szegény és árva tanulók felruházásáról s karácsonfát állít. Hogy a cél kellően megvalósít-

ható legyen s minél több gyermek részesülhessen e jótéteményben, tisztelettel kérjük a n. é. közönséget, hogy az elviselt, de szegény gyermekeknek szant ruhadarabokat özv. Kassay Endréné egyll. jegyzőhöz az óvoda helyiségéből elküldeni, vagy pénzbeli segéllyel e nemes célt előmozdítani kegyeskedjék. Özv. Szabady Ferencné egyll. elnök, özv. Kassay Endréné egyll. jegyző.

A csepü füstjétől megfultak.

Mai világban talán még csak a székely asszonyok némelyike foglalkozik fonással. Az osztrák kiverte kezűkből a guzsalyt, illetve a rokkát és rongy portékájával még a legelvontabb faluból is kiszorította a jó tartós székely szőteményeket. Ez azonban más lapra tartozik. Itt most egy atyhai szomorú eseményt kell regisztrálnunk, ami Győrfi Miklóst és élete párját e héten érte. Győrfiné ugyanis a szomszédba volt káposztát vásárolni és három éves Miklós nevű fiát, valamint 9 hónapos Anna nevű leánykáját — elég gondatlanul — magukra hagyta. A kis Miklós a rokkáról csepüt tépett és azt meggyújtotta. Ebből a szobában oly sűrű füst keletkezett, hogy mire anyja visszaérkezett, mind a két gyermeket megfulva találta. A szerencsétlen szülők vesztése leírhatatlan, de azért a törvényes eljárást megindították ellenük, mert oly kicsiny gyermekeket felügyelet nélkül hagyni, nem szabad.

— **A fény hatása a vérre.** A H. Reeves chicagói orvos az egyik amerikai orvosi lapban közzétett cikkében azt írta, hogy a homály a vér mennyiségét 3—3.3 százalékkal leszállítja és a szívveréséből hátráltatja. A vörös szín épp úgy hat a vérre, mint a homály, a kék szín azonban nagyban növeli a vérbőséget. Közönséges fényfürdő a vérbőséget négy óra alatt 2—5 százalékkal szaporítja. A sötétség három-négy hét alatt, az élénk fény négy óra alatt a vér mennyiségét leszállítja. A sötétség a vérnyomást emeli, a tulságosan élénk fény pedig csökkenti. Megállapított tény, hogy a sötét vagy vörös fényben született állatok sulya nagyobb, mint a normális körülmények között született állatok.

— **Gyermek-estély.** A székelyudvarhelyi szent ferencrendiek vezetése alatt álló rom. kath. fiúiskola növendékei f. év november 7-én este fél 8 órakor a Bndapest-szálló színháztermében tartandó gyermek-estélyének műsora: Isten dicsőisége Beethoven-tól éneklő a gyermekkar. A szentek unoháihoz Mindszentytől szavalja Hartmayer Rudolf VI. o. t. Az aradi vesztőhelyen előképes szavalt Pósa Lajostól előadják: Hartmayer Pal IV. o. t. Hartmayer Rudolf (Damjanics) Koródy Jenő V. o. t. (Pöltzenberg) Pék József VI. o. t. (Nagy Sándor) és még 30 an. O gloriosa virginium 2 hangon éneklők: Szalai István III. és Kovács Miklós V. o. t. kíséri a gyermekkar. Hunyadi imája Thalys Kálmántól szavalja Derzsy Lajos V. o. t. kíséri az énekkar. Bitófák beszéde előképes melodráma Szepessytől. Előadják Pattantyus Árpád IV. o. t. Barabás József, Binder Gyula, Pilich Jenő, Csomor Jenő, Tamás Endre, Losdorfer Lajos, Orban Antal, Loozt Richard IV. o. t. Dobriban Jenő

III. o. t. Zongorán kíséri Göllner Béla főgimn. VI. o. t. A letört zászló éneklő a kar. A Stella Maris Abáziában. Szepessytől szavalja Kovács Miklós V. o. t. Tota Pulcra. ősrégi gregorian dallamban éneklők 4-en, kíséri a kar. Rákóczi lobogója. Előképes melodráma Szepessytől. Szavalja Göllner Ernő, zongorán kíséri Göllner Béla főgimn. VI. o. t. tarogatón Bábó Aladár. Felvonások közben az alvó, később diadallal küzdő és a szűzmáriás lobogó előtt imádkozó tábor látható. O Mária Virgő pia 2 hangon éneklők 4-en kíséri a kar. A celli bucsu. Előképes melodráma Endrődtől szavalja Virág Bálint, harmóniumon kíséri P. Máthé Özséb, az élő képen Gáspár János, Pásztor Ferenc, Nyisztor Dénes, Ferenc Endre, Fülöp Sándor, Orban József V. o. t. Hegyi Pál, Miklós Sándor, háttérben harangbugás közt felvonuló körmenet. Hunyadi induló, éneklő a kar. Helyi árad: Páholy 5 K. Oldalszék 1 K 50 fillér, 1—VIII. sor 1 K, a többi 80 fillér. Karzati ülőhely 60 fillér, állóhely 50 fillér, katoná, diák és gyermekjegy 40 fillér. Kezdeté este fel 8 órakor. A tiszta jövedelem felét a szegénysorsu gyermekek teli ruhájára, más felét az iskolai szartar javára fordítjuk. Felülfizetések hirtapilag nyugtáztatnak. Szünetek alatt a helybeli zenekar játszik.

— **Kiss szerencsése nagy!** Miért a legnépszerűbb e 3 szó az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet a Kiss bankházban, akkor meg fogja tudni! A Kiss bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztálysorsjegy főelárusító helye. Most is itt nyertek a 600,000 koronás sonyereményt immár negyedszer! Ajánlatos tehát t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencsekísérletet és rendeljenek Kiss Károly és Társa bank részvénytársaságnál Budapesten, Kossuth Lajos u. 13, sorsjegyet. Huzás már nov. 18-án.

Rövid hírek.

Petőfi-ház. A Petőfi-Társaság vasárnap d. e. 11 órakor nyitja meg a Petőfi-házat Budapesten, VI. Bajza-utca 21 szám alatt. Az ünnepélyt Herczeg Ferenc elnök és gróf Apponyi Albertné szül. Mensdorff Pónilly grófnő, a hölgybizottság elnöke nyitják meg — *A piliscsabi baraktútorban* Jasznik hadnagy Kovács szakaszvezetőt kardjával a fején annyira megsebesítette, hogy eszméletlen állapotban szállították a budapesti katonai kórházba. — *Az Uránia* magyar tudományos színház ma ünnepi fennállásának tízéves fordulóját. Ez alkalomból Molnár Viktor államtitkárt meleg ünnepségekben részesítik. — *A körvasut* alig nyílt meg, máris megtámadta két hősies székely bika — mivel azon a helyen ily robogó szörnyeteget nem látott. Mind a két bika szörnyet halt, de a vonat is kisklott és 5 kocsi megrongálódott. — *Akaszósdit* játszott Debrecenben a 9 éves süttő Jolánka kisebb testvérel. Játék közben a konyhaajtó sarkára erősített kötél rácsavarodott a leányka nyakára és megfuladt. *Sonnemann* Lipót, a „Frankfurter Zeitung” alapítója és tulajdonosa 78 éves korában meghalt. — *Buslig* József szentszéki tanácsos, a brassói r. kath. főgimnáz-

zium igazgatója 46 éves korában elhalt. Temetése nagy részvét mellett történt meg Gyergyószentmiklóson. — *Balászfalván* az ottani unitárius egyház szombat, e hó 6 án műsoros estélyt rendez, melyen Dr Boros György theologiai tanár szabad előadást tart.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kötél a feleség-gyilkosnak.

Portik János gyergyóremetei lakos, feleségét előre megfontolt szándékkal megfojtotta, illetőleg felakasztotta, s ezért a csikszeredai esküdt-bírósg kötél általi halálra ítélte. Az érdekes és izgalmas főtárgyalásról Csikszeredából a következőket írják: A tárgyalást Fekete Imre törvényszéki bíró vezette, szavazó bírák Kovács Lajos és Béli Aurél voltak. A vádhatóságot Jeney László ügyész képviselte, a vádlottat Dr Pál Gábor ügyvéd védte. Jegyző Szopos Lajos volt. A tárgyaláson, amely iránt városszerte nagy volt az érdeklődés csak belépőjegyekkel lehetett megjelenni. Vádlott beismerte, hogy nejét, akit nem szeretett s akitől másképp szabadulni nem tudott, szándékosan megfojtotta. Terve még május hónapban eléledött meg s csak alkalomra várt, hogy tettét végrehajtsa. Aug. 25-én aztán egy fagygyazott köteleit készítet el, hogy tettét azal hajtsa végre. 27-én feleségének azt mondta, hogy megy erdei munkára. Ezzel a gyanút el akarta terelni magáról. A tett felfedezése után az eljáróság haza hívatta. A nyomozás rendjén eleinte tagadta tettét, de később beismerő vallomást tett. Ténytanu természetesen nem volt. A védelem orvosszakértők által akarta bizonyítani, hogy vádlott abnormis gondolkodású s hogy tette korlátolt beszámítás alá esik. Az orvosszakértők azonban megállapították, hogy ez az eset nem áll fenn s vádlott tettét beszámítható állapotban követte el. A vádhatóság beszédében kérte az esküdtbírósgot, hogy vádlottat gyilkosság büntetésében mondja ki vétkesnek. A védelem arra szorított, hogy bebizonyítsa, hogy vádlott tettét nem előre megfontolt szándékkal követte el s így azt nem lehet gyilkosságnak, hanem csak szándékos emberölésnek minősíteni. S kérte is az esküdtbírósgot, hogy utóbbit kisegítő kérdésként adja fel, amit a bíróság teljesített is. Az esküdtök vádlottat a gyilkosság büntetésében mondták ki bűnösnek, mire a törvényt alkalmazó bíróság tekintetbe véve a súlyosító körülményeket, őt kötél általi halálra ítélte. Az ítélet ellen védő semmisségi panaszt jelentett be. A tárgyalás, melyen több száz érdeklődő volt jelen, a késő esti órákban ért véget.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és újságkiadó intézete.

A kadicfalvi ecet.

Az emberi szervezetre káros hatással bíró mérges anyagokat nem tartalmaz. *A kadicfalvi ecettel* savanyított ételek kellemes finom ízt nyernek. *A kadicfalvi ecettel* eltett ugorka egy év múlva is üde, friss marad. *A kadicfalvi ecet* bármely boreccettel versenyez. Kapható a kadicfalvi ecetgyárban és minden jobb fűszerkereskedőnél. Hamisításoktól óvakodjunk.

Grammofon és kitiűnő lemezek

gyári árban kaphatók Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében.

B O R I !

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Balásy Ignác

mészáros és hentes-üzletében Székelyudvarhely, Kossuth utca a marhahus kilója 36 krajcár (72 fillér.) Naponta friss hideg felvágottak.

Eladó szalma, széna és sarju.

Száz kalangya buza- és száz kalangya zabszalma, két szekér széna, valamint egy szekér sarju eladó Széna Mózes tanitónál Homoródszentpálon.

Magyar királyi államvasutak.

Üzletvezetőség Kolozsvár. 34327—1909. szám.

Versenyárgyalási hirdetés.

III rangú tölgyfatalpfák szállítása iránt.

A magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1910 évben szükséges 15000 drb III. rangú egyéves legszáraz tölgyfatalpfa szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségénél megszerezhető és a magyar kir. államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél megtekinthetők. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszerezhetők.

Az általános feltételek ára 50, a különlegesek pedig 30 fillér darabonként, melyhez poszta szállítás esetén bérmentésére 20 fillér is beklendendő a nevezett hivatalhoz.

Az ívenként 1 koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatok és az ívenként 30 filleres magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlati felhívások ezen külcimmal „Ajánlat a 34327—909. számú pályázati hirdetményben kurt III. r. tölgyfatalpfára” 1909. évi november hó 25-ik napjának déli 12 órájáig a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége általános osztályának főnökéhez beuyjítandók, vagy postán beküldendők.

Fentirt napon déli 12 órakor a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségénél az ajánlatok fel fognak bontatni, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek.

Banatpénz gyanant az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5 százalékanak készpénzben, vagy állami letételekre alkalmas értékpapírokban 1909. november hó 24-ik napjának déli 12 órájáig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztárána l letendő, esetleg posta útján beküldendő.

Azok a felek, kik a postatárékpénztár cheque-forgalmában bent vannak, a banatpénzt a postatárékpénztár útján is letehetik. Az

ajánlatban a banatpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert leteti jegy nem csatolandó.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő, vagy meghatalmazottja által alá nem írt, javított vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zart, sértett borítékba helyezett, a kiűzött határidő után érkezett, a pótlólag, vagy esetleg cavarítással tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt banatpénz előlegesen le nem tételt, figyelembe nem vétetnek.

Kolozsvár, 1909. évi október hó.

AZ ÜZLETVEZETŐSÉG.

(Utányomást nem díjazunk.)

Eladó vizimalom és épületek.

Bögöz községben a Gróf Károlyi-féle birtokot megvásárló társaság f. hó 13-án 2 fából épített cselédlakot, 3 istállót és 1 nagy elsőrendű fenyőfából épített, jó karban levő csürt elárvereztet. Eladó egy jó forgalmu, 4 kövű vizimalom is, körülbelül 3 hold réttel. Az érdeklődők figyelmét tisztelettel felhívom. Megkeresések György Sándor társ. elnökhöz intézendők.

Részletfizetésre

1909. évi modelű szerkezettel bíró új és jó gramophonok és lemezek olcsón kaphatók méltányos részletfizetési kedvezmények mellett. Karda Dénes Kossuth-u. 61. sz.

Magyar királyi államvasutak.

307839—909. sz. FIVa.

HIRDETMEY.

Közhirre tesszük, hogy a Budapest nyugoti pályaudvar állomáson áru- és kocsitorlás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyokra való tekintettel, kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi október hó 24-én kelt ad. 81061. sz. engedélyével, a vasuti üzletsabályzat 63. §. (3.) 2., valamint a vasuti áruforgozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14 cikkéhez tartozó végrehajtási határozmányok 6. §. (3.) 2. pontja alapján az érvényben levő szabályzatszerű szállítási és póthatáridőkön kívül egy a magyar, osztrak és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban f. évi október hó 27-étől kezdve visszavonásig:

a Budapest nyugoti pályaudvar állomáson fel- és kiadásra kerülő teherárakra — élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss főzelek és tojás küldemények kivételével — még további 5 napi időleges szállítási póthatáridő fog alkalmaztatni.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága értesíti az érdekelt szállító közönséget, hogy folyó évi október hó 27-től kezdve további intézkedésig Keresk. Miniszter Urnak folyó évi október hó 24-én ad. 81061. sz. alatt kelt engedélyével az üzletsabályzat 69. §. (7) pontja alapján az üzletsabályzatban és a díjszabásokban megállapított és már 9 órára korlatozott be és kirakási határidőt Budapest nyugoti pályaudvaron 6 nappali órára szállítja le. Budapest, 1909. okt. hó 25.

Az igazgatóság.

Magyar királyi államvasutak. Üzletvezetőség Miskolcz.

31242—909. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

A magyar királyi államvasutak miskolczi üzletvezetősége a vonalai részére az 1910. és esetleg a következő 1911. és 1912. években szükséges pályafentartási faanyag szállítására ezennel pályázatot hirdet. Az 1910. évben körülbelül az alább kitüntetett mennyiség lesz szükséges. 38 m3 erdei fenyő deszka, 174

m3 jegenye fenyő deszka, 66 m3 luc fenyő, 10 m3 tölgyfa deszka, 26 m3 vörös fenyőfa, 23 m3 szél-metszetlen jegenyefa deszka, 687 m3 faragott jegenye fenyőfa 12 m. hossz, 505 m3 faragott jegenye fenyőfa 12 m. h. felül, 37 m3 faragott tölgyfa 4 m. hossz, 20—20 c/m. m. 94 m3 faragott tölgyfa 4 m. h. 30—30 c/m. m., 59 m3 faragott tölgyfa 4 m. hossz, 30—30 c/m. m. felül, 49 m3 faragott tölgyfa 4—7 m. h. 20—20 c/m. m., 80 m3 faragott tölgyfa 4—7 m. h. 30—30 c/m. m., 5 m3 faragott tölgyfa 4—7 m. h. 30—30 c/m. m. felül, 04 m3 faragott tölgyfa 7—9 m. h. 20—20 c/m. m., 4 m3 faragott tölgyfa 7—9 m. h. 30—30 c/m. m. felül, 10900 drb kerítés sűrítési lécs kemény fából 1—4 m. h. 50 m/m. átm. 32500 drb kerítés sűrítési lécs puha fából 1—4 m. h. 50 m/m. átm., 47 m3 metszett puhafaléc jegenyefenyőfából, 4 m3 metszett puhafaléc luc fenyőfából, 102.5 m3 keményfa kerítési oszlop tölgyfából, 34 m3 erdei fenyőfa palló, 238 m3 jegenye fenyőfa palló, 41 m3 lucfenyőfa palló, 166 m3 tölgyfa palló, 5.7 m3 vörös fenyőfa palló, 6 m3 kerítési rud puhafából, 6 m3 kerítési rud kemény fából, 79 m3 puhafa kerítési rud, 1.8 m3 puhafa rud 6 m. h. 100 m/m. átm., 6.6 puhafa rud 6—10 m. h. 100—130 m/m. átm., 3.5 m3 puhafa rud klf. 333 m3 tölgyszálva, 45 m3 puha szálfa jegenye fenyőből, 187000 drb fedő zsindey 47 c/m. h.

Az 1910. és esetleg 1911. és 1912. évre szükséges fanemek ugyanazon év április hó közepéig szállítandók be. Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az 1910. évre történő megrendelés alkalmával a tájékoztatás szolgáló fenti mennyiségnél, illetőleg a méretjegyzékben felsorolt faknál 10 százalékkal többet vagy kevesebbet rendelhessen, ugyisint azon jogot, hogy a szállítási év folyamán 10 százalék erejéig pótmegrendeléseket eszközölhessen.

A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1909. évi november hó 20-án déli 12 óráig nyujtandók be az üzletvezetőség I. osztályához a szállítási szárdokott anyagérték 5 százalékanak megfelelő banatpénz pedig 1909. év november hó 19-én déli 12 óráig készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le az üzletvezetőség gyűjtőpénztárána l.

A pályázati feltételek és a méretjegyzék minden üzletvezetőségnél megtekinthető és a miskolczi üzletvezetőségnél díjtalanul kapható.

A szállítási feltételek, ugymint az általános szállítási feltételek és pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges feltételek minden üzletvezetőségnél megtekinthetők és készpénzfizetés mellett az igazgatóság nyomtatványtárából megszerezhetők (Andrassy-ut 73—75.)

Miskolcz, 1909. okt. hó 19-én.

Az üzletvezetőség.

Utányomás nem díjazatik.

TÖRLEY PEZSGŐ

